

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

7. De eius promulgatione & acceptatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

turæ. Deinde lex humana habet pro obiecto bonum commune, & quod conducit ad illud, sed nihil contra legem naturæ est conducens ad bonum commune, ergo lex humana nequit ordinare aliquid tale. Præterea lex humana tendit in bonum commune: sed nihil quod est contra legem naturæ potest esse bonum commune: ergo.

Non pos-
sunt præ-
cipi
actus in-
terni di-
recte.

34. Dico secundo legem humanam etiam Ecclesiasticam, non posse se extendere directe ad actus internos præcipiendos, bene tamen indirecte. Hæc est communis, & patet prima pars quia si esset talis autoritas in Principibus aut Ecclesia, est verisimile quod aliquando esset reducta ad actum, sed non est unquam.

Confirmatur quoad Principes sæculares, quia illorum autoritas est directe ad bonum politicum Reip. sed actus interni per se ad illud non conducunt: ergo non possunt per se directe præcipi ab illis.

Probari solet aliter satis communiter: quia non possunt Principes aut Ecclesia iudicare, nec punire transgressiones, quæ fierent contra præcepta de actibus internis, quia non potest cognosci quando fiunt: ergo non possunt præcipi: potest cognosci quando fiunt: ergo non possunt præcipi: quia frustra esset autoritas præceptiva abque punitiva. Sed hæc ratio non placet, maxime quantum ad Ecclesiam, quia sufficeret remittere castigationem ad Deum. Nec potest esse dubium quin multi retraherentur ab actionibus prohibitis lege humana per hoc, quod scirent transgressores castigandos à Deo, quamvis scirent se immunes à castigatione Principum ex eo scilicet, quod essent ipsis occultæ; Vnde non esset frustranea autoritas talis præceptiva, quia haberet utilitatem illam retrahendi scilicet homines ab illis actibus.

Deinde, præcipit Ecclesia actus internos indirecte & prohibet alios, ut statim dicitur, & tamen nequit punire transgressores, quia non potest cognoscere quando fit transgressio, & si dicas posse cognosci in confessione, similiter potest dici de transgressionibus solum internorum.

35. Probat secundam partem, quia Ecclesia prohibet hæresim internam coniunctam cum significatione externa sub pena excommunicationis, & consequenter præcipit ne fiat talis hæresis.

Deinde quando præcipit actum externum, præcipit consequenter actum aliquem internum nempe illum, sine quo non posset esse externus. Hoc tamen non obstante satis probabile puto, nisi Ecclesia præcipere possit solum internum, non posse etiam eam præcipere internum determinatum talis vel talis speciei, etiam indirecte ratione externi, sed solum aliquem indeterminatum ex omnibus qui possunt sufficere ad externum. Moueor ad hoc quia reuera est eadem ratio de utroque, & quia ad illud de hæresi potest dici quod Ecclesia prohibeat solum actum externum, quando habet maliciam desumptam ab interno, & quod nullo modo prohibeat internum, nec directe nec indirecte.

Dices proponi præceptum Ecclesiæ de attentione in diuino officio cap. Dolentes de celebratione Missarum.

Respondetur vel id intelligendum de attentione externa, quæ consistit in tali recitatione, ex qua non potest externe colligi quod quis interne non sit attentus, ut cum non fit aliquid aliud externum, quod denotaret diuagationem mentis ab attentione interna, quæ sane attentio utiliter præcipi posset. Vel si de interna intelligendum sit illud caput, potest dici quod Ecclesia eatenus præcipit illam attentionem, quatenus præcipit recitationem & celebrationem externam quatenus bona est, quia lex vniuersalis fertur in bonum: sed nulla est bonitas in illis ratione cuius præciperentur, nisi quatenus fierent cum attentione & haberent bonitatem moralem ab actu interno, quo quis vellet celebrare aut recitare officium cum debita attentione: nullam enim habent bonitatem nisi quatenus cederent in cultum, laudem aut honorem diuinum vel in emolumentum aliquod spirituale: sed hoc ipsis non competere nisi quatenus fierent cum attentione. Posset etiam dici quod non tamen Ecclesia ipsa præcipiat in illo capite attentionem quæ proponat præceptum iuris naturalis: existimo enim quæ in celebratione Missæ ac recitatione di-

uini officij teneri iure naturali ad attentionem ac reuerentiam: nam apparet ex terminis in illis esse dum quis peragit res diuinas, aut conuersatur cum Deo, irreuerentem se præbere; unde etiam patet quod quis teneatur attente & reuerenter dicere orationes illas, quas non tenetur dicere, quando dicit illas; modo tamen dicat eas per modum orationis: quod addo quia posset eas recitative dicere & non per modum orationis, & tunc non teneretur ad attentionem aut reuerentiam, ut manifestum est. Aduerto autem circa hoc attentionem & reuerentiam debitam non impediri per ullam compositionem externam, quæ non tollat internam, unde posset quis reuerenter orare tam stando quam ambulando, sedendo, cubando & quocumque alio modo, & etiam si tractaret manibus quamcumque rem, modo non tolleretur attentio ac reuerentia interna.

Quod si quis dum laborat manibus, ut (quod frequens est apud religiosos) cum l. uat vrensilia culinarum, colligit herbas, mundat domum & alia similia facit, vel etiam dicere orationes vocales: quandoquidem certum sit attentionem internam frequenter interrumpi per occupationem illam externam magis ac minus iuxta naturam ipsius bona tamen & utilis ceteri debet illa oratio vocalis, quia quælibet pars ipsius coniuncta cum attentione est bona, & supponi debet quod qua parte interrumpitur, non dicatur per modum orationis, sed potius recitative.

QVÆSTIO VII.

De promulgatione & acceptione humanarum legum.

36. **V**T lex humana obliget requiritur sufficiens intimatio eius, quæ quantum est ex natura rei, fieri requiritur, verbo, scripto, nutu, quamvis ab aliqua Rep. ordinaris potest, ut aliquis determinata intimatio requiratur, v.g. ut intimaretur scripto: nemo enim teneri potest ad faciendum quod non cognoscit esse faciendum: & intimatio, quæ ad tollendam ignorantiam legis requiritur, potest fieri sine dubio quocumque ex prædictis modis. Præter si- gnificationem seu intimationem huiusmodi legis requiritur alia promulgatio seu intimatio eius cum certis ceremoniis: sed hæc non est necessaria ex natura rei; sed ex consuetudine aut alia lege introducta est, & posset tolli accedente consensu Reip. Hæc autem promulgatio ab ali-

Ut obli-
get lex
requiritur
intimatio
eius.

Et etiam
promul-
gatio cum
certis ce-
remoniis
a iquan-
do.

quibus dicitur debere fieri non solum in Curia principis, sed in aliis locis. Sed hoc totaliter dependet à voluntate & institutione Principum & Rerump. nec eodem modo in omnibus locis de facto requiritur. Post autem promulgationem requiritur aliquot dies, nempe tot, quot moraliter sufficiunt ut notitia legis ad omnes pervenire possit, ad quos extenditur, & de facto ius civile præscribit tempus duorum mensium, antequam lex obliget. Verum hoc etiam dependet ab institutione hominum, & pro diversis locis, diversa posset esse consuetudo; nunquam tamen in conscientia obligare potest illa lex, etiam transacto tanto tempore quantum præscribitur à promulgatione, eos qui præsertim inuincibiliter nesciebant legem promulgatam, quamvis in foro externo posset procedi contra illos, tamquam si deliquissent.

Quoad acceptionem legis attinet, quando Princeps aut legislatores sunt absoluti, non requiritur ex natura rei: si tamen non acceptaretur, & Princeps id permitteret, censendum esset, quod ille non voluerit obligare ad legem, nisi accedente acceptione. Iuxta quam doctrinam vniuersalem facile quis determinare potest eas quoscumque particulares, quos propterea non est necesse proponere.

QVÆSTIO VIII.

Ad quid obligat lex humana.

37. **D**ico primo. Potest lex humana tam Ecclesiastica quam civilis obligare ad culpam mortalem. Hæc est contra Gersonem, qui nullam omnino, & Almainum ac alios, qui solum Ecclesiasticam legem putant obligare ad culpam mortalem.

Lex hu-
mana po-
test obli-
gare ad
culpam
mortalem.

Proba-